

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของชาวบ้านในหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง อ.เมือง จ. นครราชสีมา” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One-Shot Descriptive Study) ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากตัวอย่างของประชากรเป้าหมายแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่างๆ เพื่อหาข้อสรุปจากผลการศึกษาที่ได้มา โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป้าหมายสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ชาวบ้านในหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 6,547 คน

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรกลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่ในเขตหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมาทั้ง 8 หมู่บ้าน โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีเปิดตารางสุ่มของ Taro Yamane (วิเชียร เกตุสิงห์, 2534 : 29) และกำหนดความเชื่อมั่นไว้ที่ระดับ 95 % และความผิดพลาดไม่เกิน 5% ปรากฏว่า ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 378 คน จากนั้นจึงแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านจากทั้งหมด 8 หมู่บ้านรวม 6,547 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านดังนี้คือ 1. บ้านบางมะนาว 73 คน 2. บ้านศิริ 64 คน 3. บ้านแปล 25 คน 4. บ้านเขาตันหยง 66 คน 5. บ้านใหม่-สะพาน 48 คน 6. บ้านพิภพทอง 37 คน 7. บ้านโคกศยา 32 คน และ 8. บ้านกะตุอ 33 คน

ในการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) แบบบ้านเว้นบ้าน และใช้การสัมภาษณ์ครัวเรือนละไม่เกิน 1 คน แต่ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่อยู่บ้าน ผู้วิจัยต้องเข้าไปเก็บข้อมูลในบ้านหลังถัดไปที่มีคนอยู่

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมแตกต่างกัน
- ตัวแปรอิสระ - ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ, อายุ, การศึกษา, อาชีพ และรายได้
- ตัวแปรตาม - พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม
- สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคม มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม
- ตัวแปรอิสระ - พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม
- ตัวแปรตาม - ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม
- สมมติฐานที่ 3 ความพึงพอใจที่ได้รับจากการเปิดรับข่าวสารเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา สังคม
- ตัวแปรอิสระ - ความพึงพอใจที่ได้รับจากการเปิดรับข่าวสารเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม
- ตัวแปรตาม - การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า และคัดแปลงจากหนังสือ เอกสารต่างๆ รวมทั้งแนวคิดงานวิจัยใกล้เคียงของผู้ที่ได้ทำการวิจัยมาแล้ว ซึ่งประกอบไปด้วยแบบสอบถามชนิดปลายปิดที่มีคำตอบให้ โดยเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งเป็น 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ และรายได้ มีจำนวนทั้งสิ้น 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามวัดความรู้เรื่องคุณภาพชีวิตและสังคม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด 3 ข้อเลือก มีจำนวนคำถามทั้งหมด 12 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม อันได้แก่ สื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์, นิตยสาร, วิทยุกระจายเสียง, วิทยุโทรทัศน์ สื่อบุคคล ได้แก่ สามีภรรยา, เพื่อนบ้าน, บิดามารดา,ญาติพี่น้อง, เพื่อนร่วมงาน, เพื่อนนักเรียน, เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง, เจ้าหน้าที่พัฒนา และสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ ภูมิ้อหรือแผ่นพับ, ป้ายประกาศ, การฝึกอบรม และการจัดนิทรรศการ มีจำนวนทั้งสิ้น 25 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามวัดระดับความพึงพอใจที่ได้จากการเปิดรับสื่อเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด 5 ตัวเลือก ให้เลือกตอบเพียงช่องเดียว มีจำนวนคำถามทั้งหมด 9 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามวัดทัศนคติต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด 5 ตัวเลือก ให้เลือกตอบเพียงช่องเดียว มีจำนวนคำถามทั้งหมด 12 ข้อ

ส่วนที่ 6 เป็นคำถามวัดพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด 5 ตัวเลือก มีจำนวนคำถามทั้งหมด 10 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามดังนี้

1. การนำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงไว้แล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่ดูแลโครงการพัฒนาของสำนักงานกปร. เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข และเลือกเอาเฉพาะข้อความที่มีความเที่ยงตรงแล้วไปสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Pre-test) กับคนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอยู่ในหมู่บ้านใกล้เคียง จำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบว่า คำถามในแต่ละข้อแต่ละตอนของแบบสอบถามสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการและคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่ มีความยากง่ายเพียงใด และใช้สูตร Coefficient alpha ของ ครอนบาช (Cronbach) ซึ่งใช้สำหรับแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{(k-1)} \left\{ 1 - \frac{\sum v_i}{V_t} \right\}$$

เมื่อ α	คือ ค่าความเชื่อถือได้
k	คือ จำนวนข้อ
V_i	คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
V_t	คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

สำหรับแบบทดสอบที่มีการให้คะแนนแต่ละข้อเป็น 0,1 คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดให้ 0 คะแนน จะใช้วิธีทดสอบหาค่าความเชื่อถือด้วยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน(Kuder-Richardson's method) ดังสูตรต่อไปนี้

$$r_{tt} = \frac{k}{(k-1)} \left\{ 1 - \frac{\bar{X}(k-\bar{X})}{kS^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt}	= ค่าความเชื่อถือ
k	= จำนวนข้อ
S^2	= ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับที่ได้จากการทดสอบ
\bar{X}	= คะแนนเฉลี่ยรวมของทั้งฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ลงไปในพื้นที่ด้วยตนเอง โดยมีผู้ช่วยวิจัยอีก 5 คน ซึ่งผู้วิจัยได้อบรมและแนะนำ เพื่อให้ผู้ช่วยวิจัยเข้าใจแบบสอบถามและสามารถทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างได้อย่างถูกต้อง และในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เวลาประมาณ 3 สัปดาห์

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปรดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและสังคม

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับปริมาณการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและสังคมจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคล ให้คะแนนดังนี้

มากกว่าสัปดาห์ละ	4 ครั้ง	5 คะแนน
สัปดาห์ละ	3-4 ครั้ง	4 คะแนน
สัปดาห์ละ	1-2 ครั้ง	3 คะแนน
เดือนละ	1-2 ครั้ง	2 คะแนน
นานกว่าเดือนละครั้ง		1 คะแนน
ไม่เปิดรับเลย		0 คะแนน

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับปริมาณการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมจากสื่อเฉพาะกิจให้คะแนนดังนี้

มากกว่า 3 ครั้งต่อ 1 ปี	5 คะแนน
3 ครั้งต่อ 1 ปี	4 คะแนน
2 ครั้งต่อ 1 ปี	3 คะแนน
ปีละครั้ง	2 คะแนน
นานกว่านั้น	1 คะแนน
ไม่เคยเลย	0 คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

1. มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำมาก	0-1.00 คะแนน
2. มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำ	1.01-2.00 คะแนน
3. มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับปานกลาง	2.01-3.00 คะแนน
4. มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับสูง	3.01-4.00 คะแนน
5. มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับสูงมาก	4.01-5.00 คะแนน

2. ความรู้เรื่องคุณภาพชีวิตและสังคม

ในการวัดความรู้เรื่องคุณภาพชีวิตจำนวน 12 ข้อ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบถูกจะได้ 1 คะแนน ถ้าเลือกตอบผิดหรือไม่ทราบ จะได้ 0 คะแนน แล้วนำคะแนนมาจัดระดับความรู้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

มีความรู้มาก มากกว่า $\bar{X} + 0.5 SD$

มีความรู้ปานกลาง ระหว่าง $\bar{X} \pm 0.5 SD$

มีความรู้น้อย น้อยกว่า $\bar{X} - 0.5 SD$

คะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ คือ 12 คะแนน

คะแนนต่ำสุดที่เป็นไปได้ คือ 0 คะแนน

3. ทักษะคิดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

เป็นการวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม โดยมาตราวัดแบบ Likert Scale ทั้งเชิงบวก (5 4 3 2 1) และเชิงลบ (1 2 3 4 5) เพื่อให้สอดคล้องกับการตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 12 ข้อ

	เชิงบวก	เชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

นำผลรวมของคะแนนทั้ง 12 ข้อ ไปหาค่าเฉลี่ยและจัดระดับของค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ

คือ

1. คะแนนระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีทัศนคติในเชิงลบอย่างมาก
2. คะแนนระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีทัศนคติในเชิงลบ
3. คะแนนระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีทัศนคติเป็นกลาง
4. คะแนนระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีทัศนคติในเชิงบวก
5. คะแนนระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีทัศนคติในเชิงบวกอย่างมาก

4. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

เป็นการวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมจำนวน 10 ข้อ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่าเคยมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจะ ได้ 1 คะแนน ถ้าเลือกตอบว่าไม่เคย จะ ได้ 0 คะแนน แล้วนำคะแนนมาจัดระดับการมีส่วนร่วม แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

มีส่วนร่วมมาก มากกว่า $\bar{X} + 0.5 SD$

มีส่วนร่วมปานกลาง ระหว่าง $\bar{X} \pm 0.5 SD$

มีส่วนร่วมน้อย น้อยกว่า $\bar{X} - 0.5 SD$

คะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้คือ 10 คะแนน
คะแนนต่ำสุดที่เป็นไปได้คือ 0 คะแนน

5. ความพึงพอใจที่ได้จากการเปิดรับข่าวสารเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม
การวัดระดับความพึงพอใจที่ได้จากการเปิดรับข่าวสารเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของศูนย์ศึกษาการพัฒนาหิมทอง ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

1. มีความพึงพอใจในระดับต่ำมาก	0-1.00	คะแนน
2. มีความพึงพอใจในระดับต่ำ	1.01-2.00	คะแนน
3. มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง	2.01-3.00	คะแนน
4. มีความพึงพอใจในระดับสูง	3.01-4.00	คะแนน
5. มีความพึงพอใจในระดับสูงมาก	4.01-5.00	คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ใช้การชี้แจงความถี่ แสดงตารางแบบร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

- ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากร และข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม
- ความรู้, ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

- ใช้สถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ ANOVA สำหรับทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปรด้านลักษณะประชากรกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ (สมมติฐานข้อที่ 1)

- ใช้สถิติ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร คือพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการ

พัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของชาวบ้านในหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง จังหวัด
นราธิวาส (ตามมติฐานข้อที่ 2) และความพึงพอใจกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและ
สังคม (ตามมติฐานข้อที่ 3)

การประมวลผลข้อมูล

เมื่อเก็บแบบสอบถามครบถ้วนตามจำนวนแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องของชุดข้อมูลทั้งหมด แล้วทำการถรหด หลังจากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้จากการถรหดเรียบร้อยแล้วไปวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย